

ת"פ 24594/06/21 - מדינת ישראל נגד יעקב אטנאו, ניסים אזולאי, רועי תם, אור משטי, אוראל כרמלי, שקד סיבוני

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 24594-06-21 מדינת ישראל נ' אטנאו ואח' 11 יולי 2022

בפני כב' השופט בני שגיא, סגן נשיא

המאשימה מדינת ישראל

על-ידי ב"כ עו"ד רביד שיפמן

נגד

יעקב אטנאו (עציר)

ניסים אזולאי

על-ידי ב"כ עו"ד אמיר ברכה ועו"ד ישראל בונזח

3. רועי תם

אור משטי

אוראל כרמלי

6. שקד סיבוני

הנאשמים בת"פ

24594-06-21

הנאשמים בת"פ

24533-06-21

גזר דין - נאשם 2

כללי

1. הנאשם 2 (להלן בגזר דין זה - **הנאשם**) הורשע על יסוד הודאתו בעבירה של חבלה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 333 יחד עם סעיף 335(א)(2) יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין תשל"ז-1977 ובעבירה של חבלה במזיד ברכב ממניע גזעני, לפי סעיף 413 יחד עם סעיף 29 ובנסיבות סעיף 144 לחוק העונשין.

בנוסף, צירף הנאשם והודה בעובדות כתב האישום בת"פ 8721-04-19 (בית משפט השלום בפתח תקוה, להלן - **תיק הצירוף**) והורשע בהתאמה, בשתי עבירות של איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין.

הודאת הנאשם ניתנה במסגרת הסדר טיעון בגדרו תוקן כתב האישום אך מבלי שגובשה הסכמה לעניין העונש.

2. שני כתבי האישום שהוגשו בפרשה (ת"פ 24594-06-21 ות"פ 24533-06-21) אוחדו נוכח הסדר הטיעון שגובש, וממילא עניינם של שניהם נסוב סביב אותו אירוע.

בעניינו של נאשם 1 גובש הסדר טיעון (סגור) אשר אומץ על-ידי בית המשפט, באופן שביום 2.5.22

נגזר דינו של הנאשם 1, בגדרו הוטלו עליו 5 שנות מאסר לריצוי בפועל וכן הופעל מאסר מותנה בן 6 חודשים בחופף ובמצטבר, כך שהעונש הכולל עמד על 5 שנות מאסר ו- 3 חודשים. כמו כן, הוטלו על נאשם 1 רכיבי ענישה נלווים בדמות מאסר על-תנאי ופיצוי למתלונן.

עונשם של נאשמים 3 - 6, ששוחררו ממעצר עובר להצגת ההסדר, טרם נקבע, שכן נאשמים אלה מצויים בקשר עם שרות המבחן וטרם הוגש בעניינם תסקיר סופי.

הנאשם, שעניינו עומד לבחינתי כעת, נעצר עד תום ההליכים, ועל כן עניינו הופרד מעניינם של האחרים (בדומה לעניינו של נאשם 1).

עובדות כתב האישום המתוקן

3. כתב האישום המתוקן שהוגש בעניינם של כלל הנאשמים, מתאר אירוע שהתרחש על רקע מבצע "שומר חומות", במסגרתו, ולצד הלחימה בארגון החמאס, התעורר גל של הפרות סדר והתפרעויות אלימות ברחבי הארץ, על רקע לאומני-גזעני, שכלל אירועי אלימות של אזרחים יהודים כלפי ערבים, של אזרחים ערבים כלפי יהודים, תקיפת כוחות משטרה, הצתות, וגרימת נזק לבתי עסק ובתי תפילה.

ניתן לראות בחלק העובדתי של כתב האישום ככזה המכיל שלושה פרקי משנה:

פרק המשנה הראשון, המתאר קשירת קשר שבוצעה על-ידי נאשמים 1, 4, 5 ואחרים להתעמת עם אזרחים ערבים על רקע לאומני-אידיאולוגי וממניע גזעני. במסגרת קשר זה, שהנאשם לא היה שותף לו, נסעו נאשמים 1, 4 ו- 5 ללוד, ביחד עם אחרים, כשהם מצוידים באמצעי תקיפה ובהם אבנים וגז פלפל, אולם נחסמו בכניסה לעיר על-ידי כוחות המשטרה, ואף ניסיונם להיכנס לעיר לוד מכניסה נוספת, לא צלח. למחרת, ביום 12.5.21, ולאחר שנאשמים 1, 4 ו- 5 נכחו באזור ההתפרעויות בעיר בת-ים, תואם עם אדם אחר כי יגיעו למסגד סידני- עלי בהרצליה במטרה להתעמת עם ערבים. בהתאם לסיכום, נסעו נאשמים 1, 4 ו- 5 למסגד, כשהם מצוידים באמצעי תקיפה ובהם אבנים, סכינים יפניות, אלות, מברג, פטיש, סכין מתקפלת וגז פלפל. **חשוב לציין כי הנאשם שבפניי כעת לא היה חלק מאותו קשר ומאותה התארגנות שתוארה לעיל.**

פרק המשנה השני, מתאר את הקשר שנרקם בין הנאשם לבין נאשמים 3 ו- 6 להתעמת עם ערבים על רקע לאומני-אידיאולוגי וממניע גזעני, ואת הגעתם למסגד סידני-עלי, לצורך מימוש הקשר. במסגרת התארגנות זו הגיע נאשם 3 למקום כשהוא מצויד בסכין.

פרק המשנה השלישי, מתאר את שאירע עם הגעת כלל הנאשמים למקום וכן אחרים שזהותם אינה

ידועה. סך הכל הגיעו והתאספו במקום כ- 18 אנשים. באותה נקודת זמן, מעט לפני השעה 21:45, הוצבה בחניון סמוך ניידת משטרה על-מנת לשמור על הסדר וביטחון המסגד ואלה הבאים בשעריו. בחניון נכח גם ג'סאן חאג' יחיא, יליד 1961 (להלן - **קורבן העבירה**) אשר ישב ברכבו, ואכל את ארוחת סיום צום הרמדאן.

עם עזיבת הניידת את החניון, קרא נאשם 1 לחבורה לנוע, ולאור כך, הנאשמים כולם החלו לרוץ לעבר הרכב, תוך שנאשם 1 נושא בכליו סכין וגז פלפל, ונאשם 3 נושא בכליו סכין. מי מבני החבורה אף צעק "ערבי". החבורה התקרבה לרכב, כאשר אחד מביניהם אמר לקורבן העבירה "ערבי ערבי" והטיח בראשו אבן. אחד אחר מהחבורה ריסס את פניו בגז מדמיע, או אז יידו מי מבני החבורה, ובכלל זה גם נאשמים 3 ו-6 אבנים גדולות בקורבן העבירה, בעוד הנאשם השליך בקבוק זכוכית לעבר הרכב. בתגובה לפגיעות האבנים בקורבן העבירה וברכבו, רכן קורבן העבירה לעבר ההגה, והשים עצמו כמת.

בשלב זה, ובמסגרת הקשר, ניגש נאשם 1 אל קורבן העבירה, דקר אותו בכתפו השמאלית בסכין, והחבורה נמלטה מן המקום.

כתוצאה מהאירוע, נגרמו לקורבן העבירה פצע וחבלת חזה, שטף דם בזרוע שמאל ואדמומיות בעיניים. כתוצאה מדקירתו בסכין על-ידי נאשם 1, נגרם לקורבן העבירה חתך בכתף שמאל באורך של כ-4 ס"מ, שהצריך סגירה בסיכות. קורבן העבירה אושפז בבית החולים. בנוסף, ניזוק רכבו ונופצו שמשותיו.

על בסיס האמור לעיל, וכפי שפורט, הורשע הנאשם בעבירה של חבלה בנסיבות מחמירות וכן בעבירה של חבלה במזיד ברכב ממניע גזעני.

עובדות תיק הצירוף

4. כתב האישום המתוקן בתיק הצירוף מתאר אירוע שהתרחש ביום 1.4.19, במסגרתו התקשר סבו של הנאשם למוקד 100 והזעיק שוטרים לביתו, וזאת מאחר ורכבו של אחיו של הנאשם חנה בחניית הבית תקופה ממושכת. למקום הגיעו שוטר ופקח עירוני, ואלה שוחחו עם הנאשם שהגיע למקום ביחד עם אחיו. השוטר ביקש מהשניים להוציא את הרכב מחנית הבית, שאז החלו הנאשם ואחיו לקלל את סבם. הנאשם אף צעק לעבר הסב, תוך שהנאשם מאיים כי ייתן לו מכות. שוטר חזר על בקשתו מהנאשם להוציא את הרכב מחניית הבית, שאז אמר לו הנאשם שאינו רוצה להיות רגוע, וכן "**יאללה תשחרר אותי אל תדבר איתי בקיצור יאללה תשחרר אותי יא זין גם אתה**", ואמירה דומה נוספת. הנאשם פנה שוב לסבו, ואמר לו "**אם אני איעצר היום אתה מת אתה שומע אתה מת... אני אומר לך אם אני נעצר היום אתה מת יא שרמוטה, משטרות אתה מביא לי, אל תדאג אני אזיין אותך...**" ואמירות דומות נוספות. הנאשם המשיך לאיים על הסב בנוכחות השוטר, ואף השמיע דברי בלע כלפי השוטר, ואמר לו בשלב מסוים "**אני אחתום לך על הקבר**".

על בסיס האמור לעיל, וכפי שפורט, הורשע הנאשם בשתי עבירות של איומים.

טיעוני הצדדים לעונש

5. התובעת, עו"ד רביד שיפמן, עמדה בטיעוניה על אופיים של הערכים המוגנים שנפגעו ועל עוצמת הפגיעה בהם. נטען כי המעשים המתוארים בכתב האישום פגעו פגיעה קשה בערכים המוגנים של שמירה על שלמות הגוף, שלמות הרכוש, שלום הציבור, הסדר הציבורי, והזכות של כל אדם להימצא במרחב הציבורי ללא חשש ומורא. כאשר אירועים אלימים מהסוג דנן מבוצעים על רקע גזעני, ניתן למצוא בכך חומרה מיוחדת. עוד נטען, כי המעשים נעשו בזמן לחימה, כאשר משאבי כוחות הביטחון צריכים היו להיות מופנים להגנה על ביטחון המדינה מפני אויב מבחוז, כאשר מעשים כגון אלה של הנאשמים יצרו צורך בהפניית חלק מאותם משאבים "כלפי פנים".

התובעת עמדה על נסיבות ביצוע העבירה, וטענה כי "... חבורה של כ- 20 משתתפים, התנפלו באישון ליל, בסביבה מבודדת, בחניית מסגד ריקה מכל אדם למעט אותו מתלונן, גבר מבוגר בן 60, שישב ברכב. לא קדם לאירוע כל שיג ושיח עם המתלונן, וכל "חטאו" שהיה ערבי. המתלונן שנקלע שלא בטובתו לזירה שהנאשמים בחרו כיעד לביצוע זממם. המתלונן התרע מזלו ליפול קורבן למעשים רעים, להיסקל באבנים, להיות מבוזה ומושפל בשל מוצאו. אבל, מעשיהם של הנאשמים כווננו "לא רק" כלפי המתלונן, אלא נועדו בעיקר להעביר מסר מאיים לאזרחים הערבים של מדינת ישראל, שנועדו לפלג, לזרוע איבה בין יהודים לערבים. והכל, כפי שאמרתי, בזמן לחימה, כשהמדינה תחת מתקפת טילים שלא מבחינים בין יהודים לערבים" (פרו' עמ' 20 ש' 11).

עוד הפנתה התובעת למסמכים רפואיים שהוגשו בעניינו של קורבן העבירה, וכן להצהרתו של קורבן העבירה, במסגרתה תיאר את שעבר עליו באותו ערב. התובעת ציינה כי כאשר מדובר באירוע מסוג "ליניץ" אין מקום לבחון את חלקו היחסי של כל אחד מהמעורבים, שכן חומרת המעשה נובעת מעצם עשייתו בחבורה. מכאן, שאין משמעות לשאלה מי זרק אבן, מי בקבוק, מי פגע ומי החטיא, ואין לבחון את מעשיו של נאשם 2 בזכות מגדלת או לנתקם ממעשיהם של יתר המעורבים.

תוך הפנית לפסיקת בתי המשפט, ובשקלול כלל הנתונים, סברה התביעה כי יש מקום לקבוע מתחם הנע בין 3 שנות מאסר ל- 6 שנות מאסר.

באשר לתיק הצירוף, נטען כי יש לראות חומרה במעשיו של הנאשם, דהיינו - באותם איומים כלפי סבו וכלפי שוטר, וכן בעיקר לטיב האיומים שנשמעו מפי הנאשם. מעשים אלה, כך על-פי הנתען, פוגעים בערך המוגן של שמירה על שלום הציבור ובצורך לייצר הגנה ראויה לעובדי הציבור, ובמכלול הנסיבות, יש כדי להצדיק קביעת מתחם הנע בין מספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות לבין שנת מאסר.

בהתייחס למיקומו של הנאשם בתוך המתחם, נטען כי יש ליתן משקל נמוך להודאתו, וזאת בהעדר הליך שיקומי, וכן יש מקום ליתן משקל לחומרא גם לעברו הפלילי הכולל ריצוי מאסרים וכן מאסר מותנה בן 8 חודשים אותו יש להפעיל בעניינו. עוד נטען, כי הרשעת הנאשם בתיק הצירוף מחייבת הפעלת מאסר מותנה נוסף בן 4 חודשים (שני המאסרים המותנים הוטלו באותו גזר דין), ויש אף ליתן את הדעת לעובדה כי האירוע התרחש פחות משנה לאחר שחרורו של הנאשם ממאסר אחר.

על יסוד כלל השיקולים, סברה התביעה כי יש להשית על הנאשם עונש מאסר משמעותי, להפעיל את שני המאסרים המותנים במצטבר, להטיל מאסר מותנה, וכן לחייב את הנאשם בפיצוי משמעותי לטובת קורבן העבירה.

6. הסנגור, עו"ד אמיר ברכה, עמד בטיעונו על הצורך לקבוע את מידת אשמו של הנאשם על-פי חלקו במסכת העבריינית, וזאת תוך מתן דגש גם לקשר - אם קיים - בין מעשיו של הנאשם לבין הנזק שנגרם לקורבן העבירה. נטען בהקשר זה כי טיב החבלות המשמעותיות בכתב האישום המתוקן, הן בראש וראשונה תולדה של דקירת קורבן העבירה על-ידי נאשם 1, ולא תולדה של המעשים שבוצעו על-ידי יתר המעורבים, ובפרט על-ידי הנאשם. הוסבר כי הנאשם לא נטל חלק בקשר העברייני שנקשר בין נאשמים 1, 4 ו-5, לא נסע לעיר לוד אגב הצטיידות בכלי משחית, כך שיש לראות את מעורבותו באירוע ככשל נקודתי, חריג, וכזה שלא בהכרח שיקף את הלך רוח נמשך של נקמה באזרחים ממוצא ערבי, כפי שטענה התביעה.

וכך נטען, בין היתר: **"הנאשם לא שלהב ולא הסית. הנאשם היה פסיבי ונגרר. זה גם מסתדר עם תסקיר שרות המבחן המדבר על אדם בעל יכולות קוגניטיביות נמוכות"**.

בהתייחס לתיק הצירוף, הוסבר כי הנאשם הביע חרטה ושיקם את יחסיו עם סבו, וטען כי **"הנאשם מתחרט, ובתסקיר שהתקבל צוין על-ידי שרות המבחן כי בשיחה שערכו עם הסבא תיאר קשר קרוב עם נכדו, אשר רוחש לו כבוד ואינו חושש מפניו. שרות המבחן ציין בנוסף כי התרשם מהצורך של הסבא לגונן על נכדו. בסופו של יום, הסבא הגיע היום לבית המשפט וחזר על הדברים, גם אם היה לו קשה להתבטא ולהסביר את עצמו. אך התחושה שלו שלא היו איומים כי לא חש מאוים. הרי לא הוא הזמין את המשטרה אלא הדוד, כך לטענתי. בעמ' 2 לתסקיר, צוין כי הנאשם בעל יכולות קוגניטיביות נמוכות, אדם עם הפרעות קשב, לקויות למידה, גדל בסביבה מאוד בעייתית, ובגלל זה בגיל צעיר עזב את בית הספר והחל לעבוד"** (פרו' עמ' 38 ש' 3).

תוך הפניה לפסיקה מגוונת, טען הסנגור כי המתחם בגין התיק העיקרי צריך להיות נמוך באופן משמעותי מהמתחם לו עותרת התביעה, כך שהרף התחתון שלו יעמוד על 15 חודשים, בעוד המתחם בתיק הצירוף צריך להתחיל ממאסר מותנה.

באשר לעונש המתאים לנאשם, ביקש הסנגור ליתן משקל משמעותי להודאתו כבר בשלב החקירה, לעובדה כי מדובר בנאשם נשוי, אב לילד הצפוי לעלות לכיתה א', אשר עצור תקופה ממושכת בתנאים לא פשוטים, נוכח טיב העבירה בה הורשע.

דין והכרעה

קביעת מתחם העונש ההולם

7. האירוע בו נטלו הנאשמים חלק, ובכלל זה גם הנאשם שבפניי כעת, הוא אירוע חמור, אלים, מביש ועומד בסתירה חזיתית לערכי הבסיס של העם היהודי ושל מדינת ישראל. פגיעה באדם רק בשל מוצאו היא פעולה שלא ניתן לקבל, לא ניתן להסכים לה, ובהתאם - יש לקבוע בצידה "תג מחיר" אשר יהא בו לשקף את חומרת המעשים ולייצר הרתעה ראויה.

במסגרת ע"פ 577/22 **מדינת ישראל נ' אוחנינה** (6.3.2022) (להלן - **עניין אוחנינה**) עמד בית המשפט העליון על חומרת מעשיו של נאשם באירועי ההתפרעויות שהתרחשו במהלך מבצע "שומר חומות", וקבע את הדברים הבאים: **"האירוע בו המשיב נטל חלק הוא מביש ומקומם - בעיצומו של מבצע 'שומר חומות' כאשר משאבי כוחות הביטחון מוקצים לצרכי הגנה על ביטחון המדינה ואזרחיה, התגבשה חבורת פורעים, ביניהם המשיב, על-מנת לפגוע באזרחים תמימים וזאת אך ורק על רקע היותם בני המגזר הערבי. בעוד שמובן כי אין להטיל את מלוא כובד משקלו של אירוע קשה זה על כתפי המשיב - מעשיו כשלעצמם מגלמים חומרה של ממש. המשיב ירק על המתלונן, ניפץ את השמשה האחורית של רכבו וגנב חפצים ממנו. חלקו המשמעותי במעשים שקדמו לאירוע התקיפה ודבריו עת שרואיין, מוסיפים אף הם לחומרת מעשיו, בין היתר, מאחר שהם מלמדים היטב על הלך רוחו בעת האירוע ועל שהניע אותו לבצעם. המסר העונשי שיש להשמיע באופן חד וברור הוא כי מעשים מעין אלו, הנעשים על רקע גזעני, הם מן החמורים שבדין ויש להוקיעם מכל וכל - בין אם מדובר בקורבן מהמגזר היהודי, ובין אם הקורבן משתייך למגזר הערבי, כבענייננו".**

8. משנקבעו דברים אלה, אין עוד מחלוקת כי הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה מהאירוע, הם אותם ערכים שסקרה התביעה בטיעוניה, ודומני כי אף הסנגור לא חלק על כך.

9. באחד מגזרי הדין שניתנו על-ידי באירועי האלימות שהתרחשו בפרשת "שומר חומות" (ת"פ 15297-06-21) ציינתי כי לצד חובתו של בית המשפט ליתן משקל לחומרתו הכללית של האירוע, קיימת חובה נוספת אשר כרוכה בבחינת מעשיו הקונקרטיים של כל מעורב ומעורב במסכת העובדתית.

לצד האמור לעיל, ושעה שמדובר באירוע בעל סממנים של "לינץ", ברור כי אין מקום לדקדק בהבחנות "דקות" בין חלקו של מעורב פלוני לבין חלקו של מעורב אלמוני, וזאת ככל שאין פער משמעותי בין מעשיהם של

המעורבים השונים.

במקרה דנן, דומה כי ניתן להצביע על שלוש דרגות חומרה ביחס למשתתפי האירוע:

הדרגה הראשונה - עליה נמנה נאשם 1, שהוא חלק מקבוצת הקושרים הראשונה, אשר ניסתה להגשים את הקשר העברייני ולהתעמת עם אזרחים ממוצא ערבי בעיר לוד ביום 11.5.21, ומשלא עלה בידה לעשות כן, הגשימה את הקשר העברייני במסגד סידני-עלי בהרצליה, ביום למחרת. נאשם 1 היה אף זה שדקר את קורבן העבירה באמצעות סכין.

הדרגה השנייה - עליה נמנים קבוצת הקושרים הראשונה (נאשמים 4 ו-5, ולמעט נאשם 1 השייך לדרגת החומרה הראשונה) שהגיעה לעיר לוד, וביום המחרת, למסגד סידני-עלי בהרצליה, כאשר חבריה מצוידים באמצעי תקיפה מגוונים. קבוצה זו השתתפה בזריקת האבנים לעבר קורבן העבירה, וכן נטלה חלק בפגיעה ברכבו.

הדרגה השלישית - עליה נמנים קבוצת הקושרים השנייה (הנאשם ונאשמים 3 ו-6) אשר הגיעו למסגד סידני-עלי בהרצליה ביום האירוע, כאשר אחד מהם (נאשם 3) החזיק סכין. גם קבוצה זו השתתפה בזריקת האבנים לעבר קורבן העבירה, וכן נטלה חלק בפגיעה ברכבו.

דרגות החומרה שפורטו לעיל, קשורות בעיקר לעוצמת הקשר העברייני, והפעולות שבוצעו על-מנת להגשים את מטרת הקשר עובר לתקיפתו של קורבן העבירה. בהינתן כך, ניתן להצביע על הבדלים שונים בין המעורבים, כפי שפירטתי לעיל. יחד עם זאת, ובכל הנוגע לאירוע תקיפתו של קורבן העבירה, אני נכון להסכים עם עמדת התביעה, לפיה אין מקום לבצע הבחנה משמעותית בין זורק אבן אחת לאחרת, או בין זורק אבן לבין מרסס גז פלפל. מדובר בתקיפה מרובת משתתפים שבוצעה בצוותא, כך שכל משתתף, אחראי במידה רבה גם למעשיהם של יתר המשתתפים. ראה והשווה: בש"פ 5066/21 **מדינת ישראל נ' חלאף** (23.7.2021) שם נקבעו דברים דומים בהקשר לעוצמת המסוכנות.

10. במסגרת מתחם העונש ההולם יש לשקלל גם את הנזק שנגרם לקורבן העבירה. בהקשר זה, ראיתי להפנות לעמדת קורבן העבירה, כפי שזו מצאה ביטוי בהצהרה שהגיש, ובה ציין, בין היתר: "**למרות כל התחנונים שלי הם הפסיקו רק שהיו בטוחים שאני מת. מאוד הפליא אותי כמות השנאה במבטים שלהם והקללות הנה ערבי הנה ערבי כמו שמצאו מטמון. שניה לאחר מכן נהייתי כמו ברווז במטווח. הם כיתרו את האוטו מכל הכיוונים, התיזו בעיני גז פלפל והתחילו תוקפים אותי באבנים מכל הכיוונים והגדלים. זה היה מתוכנן שהמטח הראשון שבר את כל הזכוכיות וכל השאר פגעו בי בכל מקום אפשרי, אפילו הקוצב לב קיבל אבן. לאחר שהייתי כמעט מעולף דקרו אותי בסכין ליד הצוואר בנשק קר. הייתי בטוח שאני לא אצא מזה. זה היה מתוכנן היטב ומהיר ולא הפסיקו למרות שראו שכולי שותת דם. רק כשנפלתי על ההגה היו בטוחים שאני מת**

ואז ברחו כמו עכברים".

11. חשוב להדגיש, והדברים בגדר נסיבות הקשורות בביצוע העבירה שיש להביאם בחשבון בקביעת מתחם העונש ההולם, כי קורבן העבירה לא היה חלק מעימות כלשהו, לא עשה דבר וחצי דבר שהיה בו משום "הלהט היצרים", וכל "חטאו" הסתכם במוצאו. הסיטואציה בה אזרח נמצא בתוך רכב בחניון, ולפתע מותקף במטח אבנים על-ידי המון זועם, כאשר אחד מהתוקפים אף דוקר אותו באמצעות סכין, היא סיטואציה קשה, אכזרית וחמורה הן בהתייחס להיבטים הקשורים לחוק העונשין, והן בהתייחס להיבטים מוסריים בסיסיים.

12. באשר למדיניות הענישה, ובשים לב לייחודיותו של האירוע, ראיתי להתמקד בסקירת מדיניות הענישה הנוהגת **בעיקר** בעבירות שבוצעו על רקע אירועי "שומר חומות" והגיעו לפתחו של בית המשפט העליון ולפתחם של בתי המשפט המחוזיים.

(א) עניין **אוחנינה** - בחנתי את טיעוני הצדדים באשר לרף הענישה שנקבע **בעניין אוחנינה**, ודומני כי מעשיו של הנאשם חמורים יותר ממעשיו של אוחנינה. הנאשם, כמו אוחנינה (שהיה מעורב באירועי ההתפרעויות בבת-ים) לא הגיע למקום העימות באופן אקראי, שניהם לא היו מצוידים בנשק קר, ושניהם פעלו כחלק מהמון זועם. יחד עם זאת, הסיטואציה בה נטל הנאשם חלק, דהיינו - תקיפה מרובת משתתפים של אדם בן 60 היושב ברכבו, היא סיטואציה חמורה יותר מהסיטואציה בה נטל אוחנינה חלק, גם אם רכיב "שלהוב ההמון הזועם" היה אך ורק מנת חלקו של אוחנינה. בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה ביחס לאוחנינה, והשית עליו **עונש של 20 חודשי מאסר**, ודומני כי עונשו של הנאשם צריך להיות חמור יותר. עוד יצוין כי עברו הפלילי של הנאשם חמור באופן משמעותי מזה של אוחנינה, כך שלא ניתן לומר כי הענישה שהוטלה על אוחנינה בבית המשפט העליון משקפת עבר פלילי מכביד.

(ב) ע"פ 901/22 **מדינת ישראל נ' אסווד** (24.2.2022) החמיר בית המשפט העליון בעונשו של מעורב נוסף באירועי ההתפרעות במבצע שומר חומות, כאשר באותו מקרה, הורשע הנאשם בעבירות של התפרעות שסופה נזק ממניע גזעני, הסגת גבול כדי לעבור עבירה ממניע גזעני, היזק בזדון ממניע גזעני והתפרעות. בית המשפט העליון עמד על חומרת מעשיו של אותו נאשם, שבצוותא חדא עם רעולי פנים גרם נזק למלון בעיר עכו, אשר בהמשך האירוע הוצת על-ידי אחד המעורבים האחרים - הצתה שכתוצאה ממנה נגרם מותו של אחד מאורחי המלון. באירוע נוסף בו היה מעורב אותו נאשם, הוא לקח חלק בהתפרעות, במסגרתה יודו אבנים לעבר שוטרים על-ידי אחרים. בית המשפט המחוזי גזר על הנאשם 12 חודשי מאסר, ואילו בית המשפט העליון החמיר בעונש והעמידו על 22 חודשי מאסר.

וכך צוין בפסק הדין: "**החומרה המיוחדת באירוע זה** (האירוע הראשון בו הורשע אותו אסווד - ב.ש.) **נובעת מעוצמתו, מריבוי המשתתפים ומהמניע הגזעני שעמד בבסיסו. לכך יש להוסיף כי דקה בודדת לאחר שהמשיב יצא מהמלון, פרצה בו הדליקה אשר הסתיימה במותו הטראגי של המנוח. תוצאה זו יש בה**

כדי ללמד על הסכנה הפוטנציאלית החמורה הנשקפת לשלום הציבור ולביטחונם במעשים שמבוצעים על-ידי המון אדם, אשר מחייבים ענישה מחמירה; וזאת, גם בלא פגיעה בגוף או ברכוש, וקל וחומר כאשר - כבענייננו - אירעה פגיעה כאמור..."

ועוד צוין: "לכך יש להוסיף כי המשיב הורשע בהשתתפות בשני אירועים נפרדים אשר בוצעו בהזדמנויות שונות".

השוואת עניינו של אסווד לעניינו, מלמדת כי מעשיו של הנאשם חמורים מעניינו של אסווד. בדומה לאותה הבחנה שערכתי בעניין **אוחנינה**, לא ניתן לומר כי מעשיו הקשים ומכוערים של אסווד שווים במשקלם לתקיפתו של אדם בן 60 היושב ברכבו, מבלי שעשה דבר וחצי דבר. אני ער לעובדה כי אסווד היה מעורב בשני אירועים, ולדברים כמובן משקל, אך עדיין מסקנתי כי עניינו של הנאשם חמור יותר מעניינו של אסווד, גם אם במידה מתונה.

(ג) ע"פ 159/22 **מדינת ישראל נ' אבו תאיה** (2.3.2022) במקרה זה, שהתרחש כחודש טרם מבצע "שומר חומות", נדון מקרה בו הותקפו שני אזרחים יהודים שהיו בדרכם להתפלל בכותל המערבי, וזאת באמצעות מכה בפניהם בחפץ חד, ותוך צעקות "אללה הוא אכבר". אחד משני האזרחים שלף אקדח וכיוון אותו לעבר הנאשם, ובהמשך, הצליחו השניים להשכיב את הנאשם על הקרקע לצורך עיכובו ומסירתו לידי המשטרה. הנאשם הורשע בשתי עבירות של פגיעה בנסיבות מחמירות ממניע של גזנות או עוינות כלפי הציבור, לפי סעיף 334 בצירוף סעיפים 335 ו-144 לחוק העונשין. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הנע בין 10 חודשי מאסר ל-16 חודשי מאסר, והטיל על הנאשם 11 חודשי מאסר. בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה, והעמיד את העונש על **22 חודשי מאסר**, תוך שהוא קובע את הדברים הבאים: "**נסיבות האירוע אף הן אינן מלמדות על צורך להקל עם המשיב, נהפוך הוא - העבירות בוצעו מבלי שקדמה לכך כל התגרות מצד המתלוננים. מדובר בתוקפות ובריונות ממניע גזעני - פשוטו כמשמעו. בית משפט זה עמד לא פעם על החומרה הרבה העומדת במעשים שכאלו ועל מדיניות הענישה המחמירה שיש לנקוט בעבירות שבוצעו ממניע זה (ע"פ 1116/21 בדר נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (30.6.2021); ע"פ 2906/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (14.7.2019)).**"

עוד נקבע, תוך הפניה לעניינו של **אסווד**, והדברים רלוונטיים לקביעת המתחם בענייננו, כי כאשר מדובר בעבירות שבוצעו ממניע גזעני, נדחים ככלל שיקולי הענישה האחרים, ובהם נסיבות אישיות ושיקולי שיקום מפני שיקולי הגנה על שלום הציבור וביטחונם, ושיקולי הרתעת היחיד והרבים.

על פניו, מעשיו הקונקרטיים של אבו תאיה חמורים יותר ממעשיו של הנאשם, אך אלה נעדרים שני סממנים משמעותיים שהיו בענייננו: (א) היותו של התוקף חלק מהמון משולהב; (ב) חוסר האונים של קורבן העבירה אשר ישב בתוך רכבו, וזאת במובחן מקורבנות העבירה בעניין אבו תאיה, שאחד מהם היה מצויד בנשק, ושניהם הצליחו להשתלט על התוקף.

(ד) עפ"ג 26952-04-22 **מדינת ישראל נ' אנטקלי** (9.5.2022) באירוע זה, שהתברר תחילה בבית משפט השלום בחיפה, דובר בנאשם אשר נטל חלק במספר מוקדי התפרעות בעיר עכו, בהם ידה אבנים לעבר שוטרים (יחד עם אחרים). בית משפט השלום קבע מתחם הנע בין 8 חודשי מאסר ל- 24 חודשי מאסר, והטיל עונש של 8 חודשי מאסר. בית המשפט המחוזי בחיפה קיבל את ערעור המדינה, וקבע כי באירוע מהסוג דנא יש מקום לקביעת מתחם חמור יותר נוכח שיקולי הרתעת היחיד והרבים, והעמיד את עונשו של הנאשם על **14 חודשי מאסר**. דומני כי מעשיו של הנאשם שלפניי חמורים יותר, הגם שמעורבותו הייתה באירוע אחד, וזאת בניגוד לאותו אנטקלי. מסקנה זו מתבקשת נוכח תקיפתו הממוקדת של קורבן העבירה, וזאת במובחן מיידיי אבנים לעבר כוחות משטרה.

ראה והשווה אף פסק דין נוסף שניתן בבית המשפט המחוזי בחיפה, באותה פרשה, בעל סממנים דומים לעניין אנטקלי - ע"פ 26998-04-22 **מדינת ישראל נ' אבו היג'א** (9.5.2022).

(ה) הסנגור הגיש לעיוני את פסק הדין שניתן בע"פ 8538/18 **פרוך נ' מדינת ישראל** (7.1.2019) שם הטיל בית המשפט המחוזי עונש של 20 חודשי מאסר על נאשם שהורשע בתקיפה בנסיבות מחמירות ממניע גזעני. מעבר לעובדה כי טיב המעשים שביצע אותו נאשם שונה, הרי שאותו נאשם פעל בצוותא עם מעורב אחד נוסף, והדברים שונים בתכלית מאירוע תקיפתו של קורבן העבירה בעניינו. מכל מקום, בית המשפט העליון סבר כי מיקומו של הנאשם במתחם שנקבע בבית המשפט המחוזי היה שגוי, ועל כן התערב בענישה והעמידה על **15 חודשי מאסר** לריצוי בפועל.

13. כחלק ממדיניות הענישה הנוהגת, ובאופן קונקרטי גם על בסיס עקרון אחידות הענישה, יש ליתן את הדעת לעונש המוסכם שהוטל על נאשם 1, כפי שזה פורט בסעיף 2 לעיל.

14. שקלול הנתונים שפורטו, מוביל למסקנה כי מתחם העונש ההולם בעניינו צריך לעמוד ברף התחתון על 25 חודשי מאסר וברף העליון על 50 חודשי מאסר.

15. באשר למתחם העונש ההולם בתיק הצירוף, אציין כי מדובר בשורת אמירות מאיימות ומכוערות שהשמיע הנאשם כלפי סבו וכלפי שוטר, אותן לא ניתן לראות כ"פליטת פה". יחד עם זאת, דומה כי התנהלות הנאשם המתוארת בכתב האישום הייתה כחלק מסערת רגשות בה היה נתון, ולא מן הנמנע כי יש ממש בטענתו, לפיה התנצל בפני סבו ויישר עימו את ההדורים (הסב אף העיד בבית המשפט בשלב הראיות לעונש, ואישר כי כך הם פני הדברים, הגם שברור כי יש לקחת בחשבון את הסיטואציה בה עמד בבית המשפט).

קללות ואיומים מהסוג שהשמיע הנאשם פוגעים בערך של שמירה על ביטחון הציבור וביטחון קורבנות העבירה, בשלוות נפשם, ויש בהם אף כדי לפגוע בתקינות פעולות רשויות אכיפת החוק, והצורך לאפשר לאלה העוסקים בכך "סביבת עבודה בטוחה".

16. עיינתי בפסקי הדין שהוגשו על-ידי הצדדים באשר לעבירות איומים ובפסקי דין נוספים, וראיתי להפנות לפסקי הדין הבאים: רע"פ 4935/17 **סימדויב נ' מדינת ישראל** (24.8.2017); רע"פ 96/16 **טמזרטי נ' מדינת ישראל** (6.1.2016); ע"פ (מחוזי חיפה) 4214-02-15 **בכר נ' מדינת ישראל** (6.5.2015); ת"פ 30753-11-18 **מדינת ישראל נ' פלוני** (4.11.2020).

אציין כי ככלל, כאשר עבירות איומים מבוצעות ללא עבירות אלימות נוספות, ומתבררות בבתי משפט השלום, מדיניות הענישה הנוהגת נעה בין עונשים מותנים לבין תקופות מאסר קצרות של מספר חודשים.

17. בהינתן האמור לעיל, ראיתי לקבוע מתחם בעניינו של תיק הצירוף הנע בין מאסר מותנה ל-8 חודשי מאסר.

קביעת העונש המתאים

18. לצורך קביעת העונש המתאים, נתתי דעתי לשיקולים הבאים:

(א) **הודאת הנאשם וקבלת האחריות -** הנאשם הודה במיוחס לו הן במסגרת התיק העיקרי והן בתיק הצירוף. אקט ההודאה טומן בחובו חיסכון בזמן ציבורי, אך בעיקר - יש בו כדי ללמד על הפנמת הפסול במעשים. ומכאן, משקלו המשמעותי לקולא בגדרו של מתחם העונש ההולם.

(ב) **עבר פלילי -** עברו הפלילי של הנאשם כולל הרשעות בעבירות סחיטה באיומים, איומים, תקיפה סתם, תקיפה הגורמת חבלה של ממש, חבלה חמורה ועוד. הנאשם ריצה שני מאסרים קצרים יחסית (6 חודשים ו-12 חודשים) וביצע את העבירות בעניינו כאשר שני מאסרים מותנים מרחפים מעל ראשו: מאסר מותנה ראשון בן 8 חודשים אשר יש להפעילו נוכח הרשעת הנאשם בתיק העיקרי, ומאסר מותנה שני בן 4 חודשים, אשר יש להפעילו נוכח הרשעת הנאשם בתיק הצירוף. אציין כי שני המאסרים המותנים הוטלו באותו גזר דין, נתון המצדיק, כשלעצמו, חפיפה מסוימת בדרך הפעלתם. עברו הפלילי של הנאשם מהווה אף הוא שיקול בגדרו של מתחם העונש ההולם, ודי בו על-מנת להצדיק קביעת עונש מתאים שאינו בקירוב לרף התחתון של מתחמי הענישה.

(ג) **נתונים אישיים -** נתתי דעתי לנתוניו האישיים של הנאשם, כפי שאלה עלו בטיעוני בא-כוחו, ואף בתסקירי שרות המבחן שהוגשו במסגרת תיק הצירוף. הנאשם בן 29, אב לילד בן 3.5, אשר התגורר עד מעצרו עם זוגתו. בעל עסק לממכר מזון, הנאשם סיים 10 שנות לימוד, אובחן בצעירותו כבעל הפרעות קשב ולקויות למידה, ובשלב מסוים, נשר מלימודיו. אימו אינה עובדת, אביו מתמודד עם מחלת לב, ופרנסתם נשענת על קצבאות הביטוח הלאומי. ראיתי ליתן משקל מסוים, גם אם מועט, לנתוניו האישיים של הנאשם, ובמיוחד להשפעת המשך הרחקתו מהציבור על משפחתו ובנו הקטין.

(ד) **תקופת מעצר ממושכת** - יש משקל מסוים לעובדה כי הנאשם עצור תקופה ממושכת, בתנאים לא פשוטים, המאפיינים עצורים בעבירות ביטחון.

19. לאור האמור לעיל, ראיתי להטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 31 חודשי מאסר לריצוי בפועל (בגין התיק העיקרי).

ב. 3 חודשי מאסר לריצוי בפועל (בגין תיק הצירוף).

העונשים המפורטים בסעיפים "א" ו-"ב" ירוצו בחופף ובמצטבר, באופן שהעונש הכולל יעמוד על 32 חודשי מאסר.

ג. אני מפעיל את שני המאסרים המותנים (8 חודשי מאסר ו- 4 חודשי מאסר) שהוטלו על הנאשם בת"פ 50845-12-17, בחופף ובמצטבר האחד לשני, ובחופף ובמצטבר לעונש הכולל שהוטל על הנאשם (32 חודשי מאסר) **כך שסך הכל יירצה הנאשם 38 חודשי מאסר החל מיום מעצרו 19.5.21.**

בהוראה בדבר חפיפה חלקית של המאסרים המותנים, לקחתי בחשבון כי שני המאסרים המותנים הוטלו באותו גזר דין, וכי העבירות שבוצעו בתיק העיקרי, המפעילות את המאסר המותנה בן 8 החודשים, בוצעו כ- 15 ימים טרם הסתיימה תקופת התנאי.

ד. 9 חודשי מאסר אולם הנאשם לא יישא עונש זה אלא אם יעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורו עבירת אלימות נגד הגוף מסוג פשע או עבירת רכוש מסוג פשע.

ה. 5 חודשי מאסר אולם הנאשם לא יישא עונש זה אלא אם יעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורו עבירת אלימות נגד הגוף מסוג עוון או עבירת רכוש מסוג עוון או עבירת איומים.

ו. פיצוי לקורבן העבירה (עד תביעה 1) בסך 10,000 ₪, אשר ישולם ב- 10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 1.10.2023 ועד לסיום התשלומים.

ז. קנס בסך 1,000 ₪ אשר ישולם עד ולא יאוחר מיום 1.4.2024 או 5 ימי מאסר תמורתו.

זכות ערעור כחוק.

ניתן והודע היום י"ב תמוז תשפ"ב, 11/07/2022 במעמד הצדדים.

בני שגיא, שופט
סגן נשיא